

Aan: Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio /
Directie Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem

Datum : 18 december 2020
Onderwerp : Reactie VBV evaluatie Uitruk op Maat (UoM)

Geachte leden van de RCDV, geachte directie,

De Vakvereniging Brandweervrijwilligers (VBV) heeft met veel interesse kennisgenomen van het IFV-Rapport "Evaluatie van het Landelijk kader Uitruk op maat bij brand". De VBV waardeert de manier waarop zij input heeft mogen leveren in dit rapport en kijkt terug op een constructief gesprek met de onderzoekers. Bovendien is de VBV te spreken over de constructieve houding die betrokkenen hebben tegenover het leveren van input vanuit de werkvloer.

Allereerst wil de VBV wederom opmerken dat zij altijd positief staat tegenover de doorontwikkeling van het brandweervak. Uitruk op maat kan daar een mooi voorbeeld van zijn, mits op de juiste manier georganiseerd en veilig uitgevoerd. De VBV kan de constatering die de onderzoekers doen onderschrijven, namelijk het gebrek aan veiligheidsstandaarden die gepaard gaan met Uitruk op maat, het gebrek aan uniformiteit in het implementeren van de standaarden – en in sommige gevallen zelfs in tegenovergestelde richting handelen van de door het kader gestelde uitgangspunten – en het gebrek aan kwaliteit in de standaarden zelf. Bovendien vinden deze constatering plaats tegen een achtergrond waarin registratie in veiligheidsregio's ondermaats is en dus geen zicht wordt verkregen op daadwerkelijk uitrukken met variabele voertuigbezetting.

Bovenstaande wordt geconstateerd na een historie waarin Uitruk op maat - of variabele voertuigbezetting - al ruim 10 jaar onderwerp van discussie is en een groot aantal risico's herhaaldelijk is geïdentificeerd¹. Zo werden in 2010 in het belang van de veiligheid van burgers en brandweermensen een 3-tal eisen² geformuleerd t.b.v. het afwijken van de standaardbezetting. Verder moest het landelijk project "Variabele Voertuigbezetting" in 2012 een rapport opleveren met onderbouwde uitspraken over de veiligheid en effectiviteit van de variabele voertuigbezetting, gebaseerd op empirische gegevens verkregen uit experimenten en pilots uit 19 veiligheidsregio's. Echter, de onderbouwde uitspraken en evaluaties over veiligheid en effectiviteit bleven uit.

De Inspectie JenV constateerde in 2018 bovendien dat in meerdere regio's nog steeds niet is voldaan aan de 3 basisvereisten die de veiligheid van burgers en brandweermensen moet beschermen. Een schriftelijk verzoek³ van de gezamenlijke vakorganisaties aan de Onderzoeksraad om onderzoek te doen naar het feitencomplex rondom een reeks incidenten met afwijkende voertuigbezettingen, bleef tot op heden onbeantwoord. De VBV is dan ook teleurgesteld te lezen dat 10 jaar na dato het niveau van het concept Uitruk op maat nog steeds onvoldoende is uitgewerkt en dat helaas de enige uniformiteit in Uitruk op maat het algehele gebrek daaraan is. De VBV wil graag enkele onderwerpen nader beschouwen.

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)

Bezoek:	Larikslaan 1	Telefoon	: 033 - 49 62 768	Fiscaal	: 81.86.45.167
	3833 AM Leusden	Fax	: 033 - 49 62 777	KvK-nummer	: 08168567
Post	: Postbus 290	Home	: www.brandweervrijwilligers.nl	Bank:	NL16 RABO 0309 1304 25
	3830 AG Leusden	E-mail	: info@brandweervrijwilligers.nl		

Veiligheid

Allereerst maakt de VBV zich grote zorgen over wat de onderzoekers constateren rondom veiligheid voor het eigen personeel. Zo beschrijven de onderzoekers dat er geen aantoonbare borging van veiligheid is doordat onder meer de taak-slagkrachtkoppeling ontbreekt. Hierdoor kan een passende risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) niet uitgevoerd worden. Bovendien ontbreekt het volgens de onderzoekers überhaupt aan criteria voor de waarborging van veiligheid van het eigen personeel. Dit staat in schril contrast met de garanties van het Veiligheidsberaad⁴ aangaande het gelijkwaardig niveau van brandweezorg en de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel.

Bovendien biedt het kader onvoldoende aanknopingspunten om te komen tot goede operationalisering van Uitruk op maat. Zo geven de onderzoekers aan dat "Ook wordt uit het Landelijk kader niet duidelijk wanneer er sprake is van een match tussen de klus en het vakmanschap van het personeel, het materieel en de bepakkings (uitgangspunt 12)" en dat "de gedachte onduidelijk [is] die ligt achter de stelling 'Het gelijkwaardig niveau van brandweezorg is gewaarborgd, doordat 'Uitruk op maat' het door het regionaal bestuur vastgestelde dekkingsplan voor de TS-6 niet aantast' (uitgangspunt 13). De VBV concludeert dat er blijkbaar geen passend kader is waarin Uitruk op maat op dit moment veilig kan worden uitgevoerd en vraagt dan ook met klem om op korte termijn met een doeltreffend veiligheidskader te komen rondom Uitruk op maat.

Redenen voor het uitvoeren van Uitruk op maat

De VBV constateert dat Uitruk op maat vaak niet wegens de goede redenen uitgevoerd wordt. Zo valt op dat bij de opgave van redenen waarom Uitruk op maat moet worden doorgevoerd verschillende argumentatielijnen door elkaar heen lopen. Zo wordt Uitruk op maat in de eerste plaats niet gezien als een op bepaalde momenten in te zetten vorm van vakmanschap om te komen tot effectievere en efficiëntere taakuitvoering, maar wordt het vooral gezien als een manier om het teruglopend aantal vrijwilligers op te kunnen vangen.

Met name in dit laatste kan de VBV zich niet vinden. Immers, naast het feit dat ook een variabele voertuigbezetting niets afdoet aan eisen aan paraatheid en slagkracht, zal ook de praktijk uitwijzen dat er nog steeds voldoende vrijwilligers beschikbaar moeten zijn, denk alleen al aan de invulling van specialismes. Bovendien dient een tekort aan personeel anders opgelost te worden dan door te tornen aan vakmanschapsstandaarden. Kortom, de VBV is van mening dat een concept als Uitruk op maat moet worden gezien in het licht van vakmanschap en niet als methode om onderbezetting mee te verhelpen.

Opleiding en geoefendheid

De onderzoekers constateren dat criteria voor opleiding en geoefendheid – ook in combinatie met competenties – onduidelijk zijn. Echter, er is niet gekeken naar de kwaliteit van de opleidingen die wel uitgevoerd worden. De VBV merkt daarbij op dat zij signaleert dat de kwaliteit van de aangeboden training en opleiding vaak ondermaats en niet uniform is, mede omdat een passend operationeel kader en kwaliteitscriteria ontbreken. Ondanks al in 2014 daartoe opgeroepen⁵ te zijn, is er vanuit het IFV nog steeds niet voorzien in een passend opleidingscurriculum rondom Uitruk op maat en wordt er in de basisopleidingen van brandweerpersoneel geen aandacht besteed aan Uitruk op maat. Deze constatering, in combinatie met de afwezigheid van een veiligheidskader, biedt volgens de VBV grondslag voor zeer gevaarlijke situaties.

Afsluitend

De VBV wil benadrukken dat ontwikkelingen zoals Uitruk op maat niet eigenstandig gezien kunnen worden, maar binnen het totaal aan doorontwikkeling van het vakgebied beschouwd moet worden. Zo moet Uitruk op maat gezien worden binnen het stelsel van vrijwilligheid, paraatheid, slagkracht en vakmanschap. Helaas wordt keer op keer de integrale discussie en visie op brandweezorg niet gevoerd, waardoor fundamentele aanpassingen niet uitgevoerd worden en doorontwikkeling van het vakgebied marginaal is. Risico's op onveiligheid kunnen daardoor ontstaan, iets wat de VBV met lede ogen tegemoet ziet. De VBV deelt dan ook de positie van de minister dat '...we verder moeten op het pad van de verdere professionalisering van de brandweer.'

De minister spreekt verder zijn vertrouwen uit in de benodigde veranderingsbereidheid bij de brandweer. De VBV heeft – in tegenstelling tot de minister – wel degelijk haar vraagtekens bij de wijze waarop het Veiligheidsberaad, veiligheidsregio's, IFV en JenV kritisch naar zichzelf kijken en omgaan met de benodigde aanpassingen aan het vakgebied en de capaciteit van de brandweer.

Met vriendelijke groet,
Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers.

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Dokter', is positioned above the printed name of the signatory.

Marcel Dokter
voorzitter

Afschrift aan: het Veiligheidsberaad, de minister van Justitie en Veiligheid, de Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid

¹ Brief minister VenJ aan de Kamer, d.d. 27 oktober 2011

² Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Kamer, d.d. 15 april 2010

³ Brief gezamenlijke vakorganisaties aan de Onderzoeksraad Voor Veiligheid, d.d. 15 maart 2017

⁴ Brief Veiligheidsberaad herclausulering artikel 3.1.5. Bvr, d.d. 1 april 2010

⁵ Brief VBV aan het IFV inzake afwijkende samenstellingen basisbrandweereenheden, d.d. 20 augustus 2014